Lieta Nr. C 88359024

Lietas arhīva Nr. C-0109-26

ECLI:LV:LRT:2026:0525.C88359024.8.S

Latgales rajona tiesa

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā

Rēzeknē, 2026. gada 25. maijā

Tiesa šādā sastāvā: tiesnesis Andris Jonikāns

ar tiesas sēdes sekretāri Inesi Stepuli,

piedaloties prasītājai /Persona B/, prasītājas /Persona B/ pilnvarotajam pārstāvim /Persona C/, atbildētājas /Persona D/ pilnvarotajam pārstāvim /Persona E/ un trešās personas /Nosaukums A/ pilnvarotajam pārstāvim /Persona F/,

tiesas sēdē izskatīja civillietu /Persona B/, personas kods/Personas kods B/, prasībā pret /Persona D/, personas kods/Personas kods D/, par mantojuma neatņemamās daļas izdošanu naudā, ar trešo personu /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs A/

Aprakstošā daļa

[1] /Persona B/ (turpmāk arī – prasītāja) tiesā iesniegusi prasības pieteikumu pret /Persona D/ (turpmāk arī – atbildētāja) par mantojuma neatņemamās daļas izdošanu naudā.

/Datums C/ nomira prasītājas tēvs /Persona G/, personas kods /Personas kods G/. 2022. gada 29. septembrī /Persona G/ bija sastādījis testamentu, kurā visu savu mantu novēlēja laulātajai /Persona D/ (atbildētājai). /Datums A/ oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis” zvērināta notāre izsludināja /Persona G/ mantojuma atklāšanos ar pieteikšanās termiņu trīs mēneši. Prasītāja mantošanas iesniegumu zvērinātai notārei iesniedza 2024. gada 17. janvārī, pieteica savas tiesības uz neatņemamo daļu no /Persona G/ atstātā mantojuma, kā arī 2024. gada 6. augustā iesniedza atzinumu par mantojuma atstājējam piederošā nekustamā īpašuma /Nosaukums B/ pēc adreses /Adrese B/, kadastra Nr. /kadastra numurs/, apbūves, zemes un mežaudzes tirgus vērtību, atbilstoši situācijai, kāda tā bija uz /Persona G/ nāves dienu /Datums C/) ar novērtējumu 88 700*euro*.

2024. gada 6. augustā zvērināta notāre izdeva mantojuma apliecību, reģistrācijas Nr. /Numurs C/ar kuru atzīts par stājušos spēkā mirušā /Persona G/ pēdējās gribas rīkojuma akts – testaments, ar kuru uz visu atstāto mantojumu par mantinieci iecelta atbildētāja, kura mantojumu ir pieņēmusi. Tāpat zvērinātas notāres

paziņojumā norādīts, ka atbildētāja vienošanos ar prasītāju par neatņemamās daļas izdošanu naudā, ne arī daļā no īpašuma nav panākusi un slēgt šādu vienošanos nevēlas.

Mantojuma apliecībā /Persona G/ atstātā mantojuma sastāvs norādīts: 1) nekustamais īpašums /Adrese B/, kadastra Nr. /kadastra numurs/, kas sastāv no zemes vienības 12,4 hektāru platībā, dzīvojamās mājas un trīs palīgceltnēm; 2) naudas līdzekļi /Nosaukums D/ kontā Nr./IBAN A/ ar atlikumu 12,38*euro*(uz /Persona G/ nāves dienu atlikums bija 1286,38*euro*).

Prasītāja ir mirušā /Persona G/ vienīgā meita (pirmās šķiras lejupējā mantiniece) un mantojuma neatņemamās daļas tiesīgā, kurai ir prasījuma tiesības uz neatņemamās daļas nodalīšanu un izdošanu. Ņemot vērā, ka prasītāja un atbildētāja uz testatora nāves dienu bija vienīgās likumiskās mantinieces, kuras, ja nebūtu sastādīts testaments, būtu tiesīgas mantot no mantojuma katra ½ daļu, tad prasītājai kā neatņemamās daļas tiesīgajai ir tiesības uz ¼ daļu no atstātā mantojuma vērtības naudā. Ņemot vērā nekustamā īpašuma /Nosaukums B/vērtību 88 700*euro* un naudas līdzekļu apmēru norēķinu kontā mantojuma atstājēja nāves dienā 1286,38 *euro*, kas kopā sastāda 89 986,38 *euro*, tad ¼ daļa no mantojuma sastāda 22 496,60 *euro*.

Pamatojoties uz Civillikuma 398., 422., 423., 424., 425., 701., 788. pantu, Civilprocesa likuma 1., 26., 34., 127., 129., 137. pantu, 138. panta piekto daļu, 138.[1] panta pirmās daļas 2. punktu, 195. pantu prasītāja lūdz piedzīt no atbildētājas, par labu viņai, neatņemamo daļu no /Persona G/, personas kods /Personas kods G/, atstātā mantojuma 22 496,60 *euro* apmērā, kā arī samaksātos tiesāšanās izdevumus (lietas 4.-8. lapa).

[2] Atbildētāja /Persona D/ iesniegusi rakstveida paskaidrojumu, prasību neatzīst.

[2.1] Atbildētāja uzskata, ka viņas mirušais laulātais /Persona G/ pamatoti testamentā visu savu mantu novēlēja viņai (atbildētājai), bet prasītājai neatstāja neko. /Persona G/ (prasītāja) par tēvu ilgstoši – vairākus gadus pirms testamenta taisīšanas – nelikās ne zinis, nepalīdzēja, kad tas viņam bija nepieciešams, nekontaktējās, lai gan tēvs ilgstoši slimoja. /Persona G/ pārdzīvoja, ka meita viņu neapmeklē, pat nepiezvana. Kad /Persona G/ nomira, prasītāja nepalīdzēja pat ar bēru jautājumiem. Visus bēru izdevumus sedza atbildētāja, arī viena iekārtoja kapa vietu.

Ar atbildētāju prasītāja sazinājās tikai pēc tam, kad izsludināja mantojuma atklāšanos, pieprasīja nekustamo īpašumu pārdot un pusi naudas atdot viņai, izturējās izaicinoši, pat rupji, izteica nicinošus un necieņas pilnus komentārus par savu nelaiķa tēvu un viņu (atbildētāju).

Atbildētāja uzskata, ka, taisot testamentu un visu savu mantu novēlot viņai, /Persona G/ ar to pašu faktiski izrādīja arī savu gribu atstumt prasītāju no mantojuma. /Persona G/ tā izteicās gan atbildētājai, gan citiem cilvēkiem, ka prasītāja viņu atstājusi bezpalīdzības stāvoklī, kad viņš bija slims (slimības dēļ vairāk kā pusgadu bija gulošs) un atteikusies palīdzēt, lai arī to varēja, vien atbildējusi, lai zvanot kaimiņiem.

/Persona G/ arī pēc tam vēl mēģināja ar meitu izlīgt, bet prasītāja bija augstprātīga un noraidoša. Prasītāja ar meitu (/Persona G/ mazmeitu) no tēva pirms nāves saņēma 3000*euro*, tad pazuda.

Testamentā atstumšanu no mantojuma /Persona G/ nepieminēja, jo domāja, ka meita pati sapratīs, negribēja meitu svešu cilvēku, notāra priekšā apkaunot.

[2.2] Savukārt, ja tiesa izklāstītos apstākļus par svarīgiem neuzskatīs, bet uzskatīs ka prasītāja ir pierādījusi savas tiesības uz ¼ daļu no /Persona G/ mantojuma, atbildētāja uzskata, ka prasītājas apgalvojumi par mantojuma vērtību jāvērtē kritiski.

Atbildētāja uzskata, ka lietā iesniegtais nekustamā īpašuma novērtējums nav objektīvs, jo to pasūtījusi prasītāja, kas ir lietas iznākumā ieinteresēta persona. Prasītāja uz vērtētāju varēja izdarīt spiedienu, pieprasīt novērtēt īpašumu par lielāku, nekā tā vērtība, summu (lietas 137. lapa).

[3] Tiesas dokumenti lietas dalībniekiem piegādāti Civilprocesa likuma 56. pantā noteiktajā kārtībā. Tādējādi atbilstoši Civilprocesa likuma 56.[1] pantam lietas dalībniekiem ir paziņots par tiesas sēdes laiku un vietu, par viņiem nosūtīto dokumentu saturu un tiesas dokumenti ir izsniegti.

[3.1] Prasītājas /Persona B/ pilnvarotais pārstāvis /Persona C/ (lietas 156. lapa) tiesas sēdē prasību uzturēja uz prasības pieteikumā minētajiem motīviem, uzturēja pilnā apmērā.

Papildus prasītājas pārstāvis paskaidroja, ka prasītāja ir /Persona G/. Visu dzīves laiku starp viņiem bija labas, ģimeniskas attiecības. Kad īpašums pēc Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas tika atgūts, prasītāja palīdzēja īpašumu noformēt, kā arī piedalījās īpašuma uzturēšanā un apsaimniekošanā.

/Persona G/ devās mūžībā onkoloģiskas slimības dēļ. Visu laiku prasītāja un viņas dēls (/Persona G/ mazdēls) piedalījās ārstniecības procesā, proti, nogādāja /Persona G/ uz medicīniskām iestādēm gan Rīgā, gan Daugavpilī. Savstarpējo sarunu laikā /Persona G/ izteicās, ka visu zemi atstās prasītājai, bet māju ir pārrakstījis savai laulātajai, kura nav prasītājas mamma. Pēc /Persona G/ nāves kļuva zināms, ka viņš ir sastādījis testamentu. Testaments tika sastādīts, kad /Persona G/ bija smagi slims un lietoja ļoti spēcīgus medikamentus, tomēr prasītāja nevēlas apstrīdēt testamenta sastādīšanas apstākļus, lūdz viņu neizstumt no mantojuma un izdot naudā viņai pienākošos neatņemamo mantojuma daļu.

Prasītājas un atbildētājas personīgās attiecības ir sliktas. Prasītājai bija iebildumi pret atbildētājas paradumu ļoti bieži lietot alkoholiskos dzērienus. Lietā nav pierādījumu, kas dotu pamatu prasītāju izstumt no mantojuma, atbildētājas paskaidrojumā paustā informācija sniegta ar mērķi nomelnot prasītāju. Starp prasītāju un mirušo /Persona G/ nekad nav bijuši konflikti. Atbildētāja savā paskaidrojumā norāda uz naudu, ko /Persona G/ savas dzīves laikā, uzdāvināja mazbērniem, nodeva, kā dāvinājumu. Nauda tika nodota skaidrā naudā. Tā bija paša /Persona G/ griba, prasītāja to viņam nelūdza. Naudu prasītājai nodeva /Persona G/, viņa bērniem, vēl pirms saslimšanas, aptuveni 2021. gadā.

[3.2] Atbildētājas /Persona D/ pilnvarotais pārstāvis /Persona E/ (lietas 123.-126. lapa) tiesas sēdē prasību neatzina, uzturēja tiesai iesniegto atbildētājas rakstveida paskaidrojumu.

[3.3] Trešās personas /Nosaukums A/ pilnvarotais pārstāvis /Persona F/ (lietas 120.-122., 127. lapa) tiesas sēdē prasībai nepiekrita, pievienojās atbildētājas viedoklim, ka strīdus mantas vērtība no kuras tiek rēķināta neatņemamā daļa nav vērtējama.

Tāpat norādīja, ka Civillikuma 757. pants nosaka, ka pārdzīvojušam laulātam un visiem lejupējiem, kas uz likuma pamata grib mantot no mirušā laulātā vai no kopējā augšupējā, tas, ko viņi dabūjuši papildus 762. un 763. pantā minētajam bez atlīdzības no mantojuma atstājēja, tam dzīvam esot, pēdējo piecu gadu laikā, pirms mantojuma masas dalīšanas jāpievieno tai vai arī jāieskaita savās mantojuma daļās. Proti, gadījumā, ja tiesa uzskatīs, ka prasītāja ir pierādījusi mantojuma masas vērtību, tad nosakot neatņemamo daļu, tā būtu jāsamazina par 3000 *euro*.

Motīvu daļa

[4] Noklausījusies pušu un trešās personas pārstāvju paskaidrojumus tiesai, pārbaudījusi un novērtējusi tiesas sēdē iegūtos pierādījumus, tiesa uzskata, ka prasība ir apmierināma.

[5] /Persona B/, dzimušas 1970. gada 4. decembrī, personas kods /Personas kods B/, tēvs ir /Persona G/, personas kods /Personas kods G/. /Persona G/, personas kods /Personas kods G/, miris /Datums C/ (lietas 13., 14. lapa).

[5.1] 2022. gada 29. septembrī notariāli sastādītajā testamenta aktā /Persona G/,personas kods /Personas kods G/,visu savu mantu, lai tā atrastos kur atrazdamās un būtu kāda būdama, kas viņam viņa nāves brīdī piederēs un uz ko viņam pēc likuma būs tiesības, tostarp nekustamo īpašumu /Adrese B/, kadastra Nr. /kadastra numurs/,novēlējis savai laulātajai /Persona D/, personas kods /Personas kods D/ (lietas 16. lapa).

/Datums A/ oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis" publicēta mantojuma ziņa, ka pie zvērinātas notāres tiek uzaicināti pieteikties visi mantinieki, kreditori un citas personas, kurām ir tiesības uz mirušā/Persona G/ atstāto mantojumu. Pieteikšanās termiņš noteikts – 3 mēneši, t.i., līdz 2024. gada 4. martam (lietas 12. lapa). Uzaicinājumā noteiktajā termiņā (2024. gada 17. janvārī), mantojuma atstājēja /Persona G/ meita (prasītāja) pieteikusi zvērinātai notārei savastiesības uz neatņemamo daļu no /Persona G/ atstātā mantojuma (lietas 13. lapa).

2024. gada 6. augustā izdota mantojuma apliecība (akts par pēdējās gribas rīkojuma akta stāšanos likumīgā spēkā). Mantojuma tiesībās uz /Datums C/ mirušā/Persona G/, personas kods /Personas kods G/, atstāto mantojumu, pamatojoties uz 2022. gada 29. septembrī sastādīto testamentu, apstiprināta /Persona G/ pārdzīvojusī laulātā /Persona D/, personas kods /Personas kods D/. Par mantinieci atbildētāja iecelta uz visu atstāto mantojumu:1) nekustamo īpašumu /Adrese B/, kadastra Nr. /kadastra numurs/kas sastāv no viena zemesgabala 12,4 hektāru platībā, uz zemesgabala atrodas dzīvojamā ēka un trīs palīgceltnes, par tā vērtību atzīts mantojuma lietā iesniegtais augstākais novērtējums 88 700 *euro*; 2) norēķinu kontā Nr./IBAN A/ (/Nosaukums E/) esošo naudu 1286,38*euro*. Paziņojumā prasītājai norādīts, ka uz mantojuma apliecības izsniegšanas dienu vienošanās ar neatņemamās daļas tiesīgo /Persona B/ nav noslēgta(lietas 14.-19. lapa).

[5.2] 2022. gada 29. septembrī notariāli sastādītajā testamenta aktā (lietas 14. lapa) /Persona G/ prasītāju – savu meitu – mantojuma neatņemamās daļas tiesīgo, no mantojuma nav atstūmis. Prasītājas nepieminēšana testamentā viņas atstumšanu no mantojuma nenozīmē.

Saskaņā ar Civillikuma 427. pantu ar atstumšanu no mantojuma saprot rīkojumā nāves gadījumā izteiktu gribu, lai tas, kam ir tiesība mantot pēc likuma, par mantinieku nekļūtu. Turklāt neatņemamās daļas tiesīgo no neatņemamās daļas var atstumt vienīgi aiz likumā paredzētiem un rīkojumā nāves gadījumā tieši norādītiem patiesībai atbilstošiem iemesliem.

Papildus tam atbildētājas apgalvojumus par testatora atstāšanu bezpalīdzības stāvoklī prasītāja kategoriski noliedz, savukārt atbildētāja pierādījumus, kas apstiprinātu viņas izteikto apgalvojumu patiesumu, nav piestādījusi.

[6] Uz mantojuma atklāšanās brīdi /Persona G/piederēja: 1) nekustamais īpašums /Adrese B/, kadastra Nr. /kadastra numurs/,kas sastāv no 12,4 hektāriem zemes, kā arī dzīvojamās ēkas un trīs palīgceltnēm; 2) nauda 1286,38 *euro*norēķinu kontā Nr./IBAN A/ (/Nosaukums E/) (lietas 15., 97. lapa).

Puses mantojuma apliecībā norādīto naudas noguldījuma apmēru 1286,38 *euro* neapstrīd.

Strīds pastāv par testatoram piederējušā nekustamā īpašuma /Adrese B/, kadastra Nr. /kadastra numurs/,kas sastāv no viena zemesgabala 12,4 hektāru platībā un uz zemesgabala esošās dzīvojamās ēkas un trīs palīgceltnēm, tirgus vērtību, kas, pamatojoties uz 2024. gada 6. augusta mantojuma apliecību Nr. /Numurs C/ 2024. gada 8. augustā reģistrēts atbildētājas /Persona D/ īpašumā (lietas 97. lapa).

[7] Prasītājai pienākošās neatņemamās daļas aprēķina pamatojumam lietā iesniegts pēc prasītājas pasūtījuma veikts nekustamā īpašuma novērtējums.

[7.1] /Nosaukums F/ veiktajā nekustamā īpašuma novērtējumā nekustamā īpašuma /Nosaukums B/ tirgus vērtība uz testatora nāves dienu – 2023. gada 29. aprīli, noteikta 88 700*euro*.

Nekustamā īpašuma novērtējums veikts par visu nekustamā īpašuma sastāvu, pamatojoties uz pasūtītājas iesniegtiem dokumentiem un mutiski sniegtu informāciju, novērtējot gan zemes vienību 12,4 hektāru platībā, gan uz tās esošo apbūvi, gan mežaudzi, lauksaimniecībā izmantojamo zemi, krūmājus, purvus, zemes zem ūdeņiem, ēkām un ceļiem. Novērtējumā izdarīti pilnvērtīgi secinājumi par visa nekustamā īpašuma stāvokli.

Nekustamā īpašuma novērtējums veikts no tā labākā un efektīvākā izmantošanas skatupunkta, kāds ir reāli iespējams, saprātīgi pamatots, juridiski likumīgs, finansiāli realizējams. Nekustamā īpašuma novērtējumā vērā ņemta vispārējā situācija valsts ekonomikā un banku piesardzīgā kreditēšanas politika, kas atstājusi ievērojamu iespaidu uz nekustamo īpašumu tirgu; reģiona specifika.

Lauksaimniecībā un mežsaimniecībā izmantojamās zemes vērtības noteikšanai izmantota tirgus pieeja, vērtēti līdzvērtīgu nekustamo īpašumu pārdošanas gadījumi Rēzeknes novadā; mežaudzes vērtība aprēķināta pielietojot ienākumu vērtības metodi (lietas 20.-95. lapa).

[7.2] Senāta 2008. gada 11. jūnija spriedumā lietā Nr. SKC-251/2008 norādīts, ka mantas patiesā vērtība ir tirgus vērtība. Ar jēdzienu „vērtība” vispārinātā nozīmē saprot jebkuras lietas īpašības, izteiktas naudas izteiksmē. Vērtība nav raksturlielums, kas piemīt pašai lietai, tā ir determinēta no cilvēku attieksmes pret to. Mainoties cilvēku attieksmei pret īpašumu, mainās arī tā vērtība. Tirgus vērtība ir visvairāk iespējamā cena, par kuru brīvā un konkurējošā tirgū īpašumu var pārdot.

Nekustamā īpašuma /Nosaukums B/ tirgus vērtība uz 2023. gada 29. aprīli sastādīja 88 700*euro*, atbilstoši /Nosaukums F/ novērtējumam, kā pārdošanas vērtība pēc iespējami labākā izmantošanas veida, kas atspoguļo tirgus vērtību attiecīgajā laika brīdī ar tiem faktiskajiem apstākļiem, kādi tajā laikā bija.

/Nosaukums F/ nekustamā īpašuma novērtējums veikts saskaņā ar Latvijas Īpašumu vērtēšanas standartiem LVS 401:2013, izmantojot tirgus (salīdzināmo darījumu) pieeju un ieņēmumu pieeju, vērtības aprēķins pamatots ar vērtētāja rīcībā esošās informācijas analīzi, kas ietver informāciju par īpašumu un tā vērtību ietekmējošiem faktoriem uz 2023. gada 29. aprīli.

[7.3] Atbildētājas un trešās personas iebildumi pret prasītājas iesniegto nekustamā īpašuma novērtējumu ievērību nepelna, jo neviens no viņiem pašu apmaksātu nekustamā īpašuma novērtējumu, t.sk., tā novērtējumu dabā, tiesai nav iesniedzis (lietas 175. lapa).

Nav korekti arī iebildumi par nekustamā īpašuma novērtējuma neobjektivitāti, par prasītājas, kā lietas iznākumā ieinteresētās personas uz vērtētāju izdarītu spiedienu, pieprasot novērtēt īpašumu par lielāku, nekā tā vērtība, summu.

Šie atbildētājas iebildumi ir izdomāti, ne ar ko neapstiprināti apgalvojumi.

Nekustamā īpašuma novērtējums ir balstīts profesionālās zināšanās.

Likuma „Par reglamentētajām profesijām un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu" 32. panta pirmajā un sestajā daļā noteikts, ka nekustamā īpašuma vērtētājs ir nekustamā īpašuma vērtēšanas jomā reglamentēta profesija, kurā kvalifikācijas prasības nosaka akreditētas studiju programmas un profesionālās sertifikācijas noteikumi. Prasības nekustamā īpašuma vērtētāja profesionālajai kvalifikācijai un kārtību, kādā izsniedzams profesionālās kvalifikācijas sertifikāts nekustamā īpašuma novērtēšanai, nosaka Ministru kabinets. Savukārt Ministru kabineta 2014. gada 23. septembra noteikumu Nr. 559 „Prasības nekustamā īpašuma vērtētāja profesionālajai kvalifikācijai un profesionālās kvalifikācijas sertifikāta izsniegšanas kārtība" 2. punktā noteikts, ka sertifikātu, kas apliecina personas kvalifikāciju profesionāli noteikt īpašuma tirgus vērtību, izsniedz institūcija, kura ir akreditēta nacionālajā akreditācijas institūcijā saskaņā ar normatīvajiem aktiem par atbilstības novērtēšanas institūciju novērtēšanu, akreditāciju un uzraudzību.

[7.4] Tādējādi tiesa secina, ka visa /Persona G/ atstātā mantojuma vērtība, ko saskaņā ar testamentu saņēmusi atbildētāja, sastāda 89 986,38*euro*, tajā skaitā: nekustamais īpašums 88 700 *euro* un nauda 1286,38 *euro*.

[8] Saskaņā ar Civillikuma 390. pantu, mantinieki manto pēc likuma, kad nav mantojuma līguma vai testamenta, vai kad tie nav spēkā (784. un 820. p.). Mantojuma atstājējs /Persona G/ savas nāves gadījumam izdevis vienpusēju rīkojumu testamenta veidā.

[8.1] Atbilstoši Civillikuma 422. panta pirmajā daļā noteiktajam, testators savas nāves gadījumam var brīvi noteikt par visu savu mantu, ar to ierobežojumu, ka viņa neatņemamās daļas tiesīgajiem atstājamas viņu neatņemamās daļas. Savukārt saskaņā ar Civillikuma 423. panta pirmo un otro daļu, neatņemamās daļas tiesīgie ir laulātais un lejupējie, bet, ja nav lejupējo, kas pārdzīvojuši mantojuma atstājēju, tad laulātais un tuvākās pakāpes augšupējie. Neatņemamās daļas tiesīgajiem ir tikai prasījuma tiesība uz neatņemamās daļas izdošanu naudā (788. p.). [..].

Civillikuma 788. pants nosaka, ka, ja kāds neatņemamās daļas tiesīgais testamentā palicis neievērots vai bez likumiska iemesla atstumts no mantojuma, viņam ir tiesība prasīt, lai nodala viņa neatņemamo daļu, [..].

Prasītāja /Persona B/ ir mantojuma atstājēja /Persona G/ un viņai ir tiesības uz mantojuma neatņemamo daļu. Savukārt /Persona G/ atstājot testamentu, visu savu mantu pēc savas nāves novēlējis pārdzīvojušajai laulātajai – atbildētājai /Persona D/, neievērojot prasītājas tiesības uz mantojuma neatņemamo daļu.

Civillikuma 423. panta trešajā daļā ir noteikts, ka neatņemamās daļas tiesīgajam ir jāpiesaka sava tiesība uz neatņemamo daļu līdz uzaicinājumā noliktajam termiņam. Ja līdz šā termiņa notecējumam viņš savu tiesību nepiesaka, tad atzīstams, ka viņš no tās atteicies. Strīds par to, ka prasītāja gribu pieņemt mantojuma neatņemamo daļu naudā izteikusi likumā noteiktajā termiņā, lietā nepastāv. Tādējādi prasītājai ir tiesības uz neatņemamās daļas izdošanu naudā, kas nosakāma, atbilstoši Civillikuma 425. panta pirmajai daļai. Minētā norma nosaka, ka neatņemamā daļa ir puse no tās mantojuma daļas vērtības, kādu neatņemamās daļas tiesīgais manto pēc likuma. Šo daļu noteic pēc tā mantas sastāva un vērtības, kāds bijis testatora nāves dienā.

[8.2] Prasītāja pieder pirmajai likumisko mantinieku šķirai, jo ir mantojuma atstājēja lejupējā, starp kuru, no vienas puses un mantojuma atstājēju, no otras puse, nav citu lejupējo, kam būtu tiesības mantot (Civillikuma 404. pants). Proti, ja nebūtu testamenta, pēc likuma testatora meita mantotu ½ daļu no /Persona G/ atstātā mantojuma. Šajā gadījumā testatora bērna (prasītājas) mantojuma neatņemamā daļa sastāda ¼ daļu (pusi no tās mantojuma daļas vērtības, kādu neatņemamās daļas tiesīgais manto pēc likuma) no mantojuma.

Kā tas noskaidrots jau iepriekš (no mantojuma apliecības, nekustamā īpašuma novērtējuma) atbildētājas no /Persona G/ mantoto īpašumu sastāvs un to vērtība testatora nāves dienā bija:1) nekustamais īpašums /Nosaukums B/ kadastra Nr. /kadastra numurs/ 88 700*euro* vērtībā; 2) norēķinu kontā Nr./IBAN A/ (/Nosaukums E/) esošā nauda 1286,38*euro* apmērā (lietas 15., 20.-95. lapa).

Tādējādi kopējā mantojuma vērtība sastāda 89 986,38 *euro*, no kuras prasītājai pienākas ¼ daļa, jeb 22 496,60 *euro*.

No minētās naudas summas mantojuma atstājēja iepriekš izmaksātie 3000 *euro*atbilstoši Civillikuma 757. pantam nav atskaitāmi, jo minēto naudas summu mantojuma atstājējs dāvinājis nevis prasītājai (kurai tādā gadījumā šī summa būtu jāieskaita), bet gan saviem mazbērniem (prasītājas bērniem), kas nav ne šīs lietas dalībnieki, nav arī /Persona G/ mantinieki.

[9] Civilprocesa likuma 195. pants nosaka, ka tiesai, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tā rezolutīvajā daļā jānorāda arī prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 5. panta sesto daļu, piemērojot tiesību normas, tiesa ņem vērā judikatūru. Judikatūrā *(sk. Senāta 2007. gada 14. februāra spriedumu lietā Nr. SKC-75, 2009. gada 25. novembra lēmumu lietā Nr. SPC-111, 2013. gada 26. aprīļa spriedumu lietā Nr. SKC-1106)* pausts viedoklis, ka Civilprocesa likuma 195. pantam ir imperatīvs raksturs, līdz ar ko tiesai minētās normas izpratnē, apmierinot prasību par naudas summas piedziņu, ir pienākums neatkarīgi no prasījumā izteiktajiem lūgumiem noteikt prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt procentus. Sprieduma nepildīšana, citam pienākošās summas paturēšana pie sevis, nozīmē sveša kapitāla lietošanu, par ko pēc likuma pienākas procentu samaksa.

Ievērojot minēto, kā arī Senāta 2016. gada 29. janvāra lēmumā lietā Nr. SKC-1331/2016 paustās atziņas, ka: „[..] sprieduma izpildes nokavējums izpildes stadijā rodas, ja piespriestie naudas maksājumi nav veikti sprieduma labprātīgas izpildes noteiktajā termiņā. Šādos gadījumos procentu maksāšanas pienākuma izpilde sākas ne ātrāk kā brīdī, kad spriedums stājies likumīgā spēkā un notecējis termiņš tā labprātīgai izpildei", ir nosakāmas prasītājas tiesības saņemt no atbildētājas likumiskos nokavējuma procentus – sešus procentus gadā, no ar spriedumu piedzītās (ne vien par pamatparādu, ja tā atmaksa nenotiks sprieduma labprātīgai izpildei noteiktajā termiņā, bet arī par citiem prasījumiem, kuri atbildētājai jāveic šajā termiņā, tostarp par piedzītajām summām, kas izriet no apmierinātajiem blakus prasījumiem, kā arī par piedzītajiem tiesāšanās izdevumiem (Senāta Civillietu departamenta senatoru 2021. gada 15. decembra kopsapulces lēmums)) summas, par laiku no dienas, kad beidzies tiesas noteiktais sprieduma labprātīgas izpildes termiņš, līdz sprieduma izpildei, ņemot vērā Civillikuma 1763. pantā noteikto, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu (visas ar spriedumu piedzītās summas lielumu).

[10] Ar Latgales rajona tiesas tiesneša 2024. gada 12. novembra lēmumu piemērots prasības nodrošinājuma līdzeklis.

Par labu prasītājai apķīlāti 22 496,60 *euro*, ko /Nosaukums A/ iemaksājusi Rīgas apgabaltiesas iecirkņa Nr. 53 zvērināta tiesu izpildītāja /Persona H/ depozīta kontā Nr./IBAN B/ (lietas 98., 99., 142., 143., 160.-162. lapa).

Ar Latgales rajona tiesas tiesneša 2024. gada 12. novembra lēmumu piemērotais prasības nodrošinājums saglabājas līdz sprieduma izpildei.

[11] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 33. panta otro daļu, 41. panta pirmo daļu, 34. panta pirmās daļas 1. punkta „c" apakšpunktu un 7. punktu (likuma redakcijā, kas spēkā līdz 2025. gada 1. aprīlim) no atbildētājas, par labu prasītājai, piedzenami lietā samaksātie tiesas izdevumi, un proti: samaksātā valsts nodeva par prasību, kas novērtējama naudas summā, 1012,24 *euro* apmērā (520 *euro* plus 3,2 procenti no prasības summas, kas pārsniedz 7114 *euro* (prasības summa – 22 496,60 *euro*)), valsts nodeva par pagaidu aizsardzības pieteikumu 70 *euro* apmērā un valsts nodeva par prasības nodrošinājuma pieteikumu 70 *euro* apmērā, kopā 1152,24 *euro* (lietas 9.-11. lapa).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 33. panta otro daļu, 42. panta pirmo daļu, 39. panta pirmās daļas 5. punktu (likuma redakcijā, kas spēkā līdz 2025. gada 1. aprīlim), Civilprocesa likuma Pārejas noteikumu 185. punktu no atbildētājas valsts ienākumos piespriežami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, un proti: ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu atvasinājumu izgatavošanu, piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi 7 *euro* apmērā (lietas 2. lapa).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu, taisot spriedumu, daļā par naudas summas un tiesāšanās izdevumu piedziņu, atbildētājai nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 187., 191., 193., 195. pantu, tiesa

nosprieda

prasību apmierināt pilnīgi.

Piedzīt no /Persona D/, personas kods /Personas kods D/, par labu /Persona B/, personas kods /Personas kods B/, /Persona G/, personas kods /Personas kods G/, miruša /Datums C/, atstātā mantojuma neatņemamo daļu 22 496,60 (divdesmit divi tūkstoši četri simti deviņdesmit sešie*uro* 60 centi) *euro* apmērā, kā arī samaksātos tiesas izdevumus 1152,24 (viens tūkstotis viens simts piecdesmit divi *euro* 24 centi) *euro* apmērā, kopā 23 648,84 (divdesmit trīs tūkstoši seši simti četrdesmit astoņi *euro* 84 centi) *euro*, nosakot tiesības saņemt likumiskos 6 (sešus) procentus gadā no ar spriedumu piedzītās – 23 648,84 *euro*, summas par laiku no dienas, kad beidzies tiesas noteiktais sprieduma labprātīgas izpildes termiņš, līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai).

Prasītājai piekrītošo naudas summu samaksa veicama norādītajā kredītiestādes – /Nosaukums D/, kontā Nr./IBAN C/.

Izmaksāt /Persona B/, personas kods /Personas kods B/, Rīgas apgabaltiesas iecirkņa Nr. 53 zvērināta tiesu izpildītāja /Persona H/ depozīta kontā Nr./IBAN B/ iemaksātos 22 496,60 (divdesmit divi tūkstoši četri simti deviņdesmit sešie*uro* 60 centi) *euro*.

Ar Latgales rajona tiesas tiesneša 2024. gada 12. novembra lēmumu piemērotais prasības nodrošinājums saglabājas līdz sprieduma izpildei.

Piedzīt no /Persona D/, personas kods /Personas kods D/,valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 7 (septiņi) *euro* apmērā.

Valsts labā piedzītie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi maksājami Tiesu administrācijas, reģistrācijas Nr.90001672316, kontā Nr./IBAN D/, BIC kods TRELLV22, norādot maksājuma mērķi – 21499 ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi civillietā Nr. C 88359024.

Maksājuma dokuments par ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu valsts labā, sprieduma labprātīgas izpildes termiņā, iesniedzams Latgales rajona tiesā.

Noteikt /Persona D/, personas kods /Personas kods D/, termiņu sprieduma, daļā par naudas summas un tiesāšanās izdevumu piedziņu, labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas – 2026. gada 25. maija, apelācijas kārtībā var pārsūdzēt Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, apelācijas sūdzību iesniedzot Latgales rajona tiesā.

Tiesnesis A.Jonikāns

DOKUMENTS PARAKSTĪTS ELEKTRONISKI AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU